

Oponentský posudek na rigorózní práci v případě uznání diplomové nebo disertační práce za práci rigorózní

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta	Mgr. Viktor Kolmačka, Ph.D.
Téma práce:	Odpovědnost za právní vady
Rozsah práce:	1 262 384 znaků

1. Aktuálnost (novost) tématu

Problematika odpovědnosti za právní vady je nadále vysoce aktuální. Současná úprava obsažená v občanském zákoníku (zejména v § 1914 a násl.) přináší složité otázky výkladu i aplikace právních norem v kontextu každodenní praxe. Tyto otázky se promítají do různých oblastí práva, od smluvního po závazkové, zejména pak do otázek spojených s převody nemovitostí, vadami věcných práv a souvisejících právních vztahů. Rovněž právní úprava není soustředěna do jedné části občanského zákoníku, ale je poměrně nepřehledně roztržena do řady částí občanského zákoníku.

Z hlediska právní teorie práce rozvíjí nedostatečně zmapovanou oblast, přičemž autor analyzuje nejen české právo, ale i zahraniční úpravy, což přispívá k porozumění širšímu kontextu této problematiky. Téma je z tohoto důvodu aktuální jak pro akademickou sféru, tak i pro právní praxi.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma odpovědnosti za právní vady klade značné nároky na teoretické znalosti, zpracování vstupních údajů i použití metod. Autor se musel podrobně seznámit s komplexní právní úpravou zakotvenou v občanském zákoníku (§ 1914 a násl. ObčZ), která upravuje odpovědnost za vady, a zároveň se vypořádat s otázkami její aplikace v různých typech právních vztahů, zejména v kupních smlouvách a převezech nemovitostí. Toto téma vyžaduje porozumění základním principům občanského práva, ale i širší znalosti historických, teoretických a komparativních přístupů.

Teoretická náročnost se projevuje především v nutnosti porozumět rozdílům mezi právními a faktickými vadami, jejich definicím a právním důsledkům. Historická perspektiva zahrnující římské právo, ABGB a jejich vliv na současnou právní úpravu vyžaduje analýzu historických pramenů a schopnost aplikovat historické poznatky na moderní právo. Náročnou částí práce je také komparace se zahraničními právními řádami, jako jsou německé, rakouské či francouzské právo, což vyžaduje schopnost kritického myšlení a porovnávání různých právních tradic.

Autor efektivně využívá analytickou metodu při zkoumání jednotlivých ustanovení právní úpravy a jejich aplikace, historickou metodu při mapování vývoje odpovědnosti za vady, a zejména komparativní metodu, díky níž přináší širší pohled na problematiku

v kontextu různých právních systémů. Kritická metoda je klíčová při hodnocení nedostatků české úpravy a návrzích de lege ferenda.

Práce vyžaduje důkladné studium judikatury, právních předpisů a doktríny, přičemž autor musel zpracovat aktuální poznatky z oblasti teorie práva i soudní praxe. Zvolená metodologie umožňuje komplexní uchopení tématu, což dokládá i schopnost autora formulovat vlastní závěry a návrhy na zlepšení právní úpravy. Náročnost práce je zvýšena interdisciplinárními přesahy, např. do oblasti smluvního práva, právní jistoty a ochrany smluvních stran. Autor se s těmito nároky vypořádal velmi úspěšně, což se pozitivně odráží na kvalitě celého textu.

3. Formální a systematické členění práce

Autor disertační práci systematicky rozdělil do osmi základních kapitol, které logicky pokrývají všechny klíčové aspekty tématu odpovědnosti za právní vady. Struktura práce odpovídá vědeckým standardům a umožňuje čtenáři snadno sledovat logickou návaznost jednotlivých částí.

1. Úvod – V úvodní kapitole autor jasně formuluje cíl práce, zdůvodňuje výběr tématu a stanovuje metody použité při jeho zpracování. Představuje také aktuálnost problematiky odpovědnosti za právní vady a vymezuje klíčové právní otázky. Tato část práce je přehledná a věcně správná.

2. Vývoj práva vadného plnění – Kapitola obsahuje historický exkurz do vývoje odpovědnosti za vady, počínaje římským právem, přes ABGB až po současné pojetí v českém občanském právu. Autor vhodně propojuje historický kontext s aktuálními otázkami, což přispívá k pochopení širších souvislostí.

3. Konsekvence vývoje práva odpovědnosti za vady v ObčZ – Tato část se věnuje analýze rozdílů mezi právními a faktickými vadami, jejich definicím a praktickým dopadům. Obsahově přináší přehled aktuálních přístupů a naznačuje problematická místa současné právní úpravy.

4. Věcná působnost § 1914 a násl. ObčZ – Kapitola přehledně analyzuje aplikační rámec daných ustanovení a rozebírá specifické otázky úplatného plnění, pojmu „plnění“ a jeho právního významu. Tato část je systematická a důkladně zpracovaná.

5. Strukturální historicko-komparativní analýza koncepcí odpovědnosti za právní vady – Kapitola se zaměřuje na zahraniční právní úpravy (německé, rakouské, francouzské právo) a jejich využití v českém právním kontextu. Autor ukazuje schopnost kritického srovnávání různých právních systémů a jejich interpretací.

6. Určení okamžiku vzniku odpovědnosti za právní vady – Tato kapitola zkoumá, kdy a za jakých okolností odpovědnost za vady vzniká. Autor propojuje normativní analýzu s praktickými otázkami, přičemž věnuje pozornost i zahraničním úpravám.

7. Analýza právních vad u úplatných smluv o translativním nebo konstitutivním převodu vlastnického práva– Kapitola se podrobně zabývá právními vadami u smluvních vztahů. Rozsah a hloubka analýzy této části je výjimečná, autor se věnuje jak právní teorii, tak praktickým dopadům na právní vztahy.

8. Negativní předpoklady odpovědnosti za právní vady – Závěrečná kapitola rozebírá výjimky a omezení odpovědnosti za právní vady a věnuje se problematice zjevných vad či smluvních modifikací odpovědnosti. Autor zde opět prokazuje schopnost analytického myšlení a formulace návrhů de lege ferenda.

Celkově je práce dobře strukturovaná, kapitoly na sebe logicky navazují a vytvářejí koherentní celek. Formální stránka je na vysoké úrovni, text je členěn přehledně, obsahuje jasně formulované závěry a odkazy na relevantní literaturu, právní předpisy i judikaturu. Systematičnost a strukturovanost práce zvyšuje její srozumitelnost a odbornou hodnotu.

4. Vyjádření k práci

Práce Mgr. Viktora Kolmačky „Odpovědnost za právní vady“ představuje ucelené a systematické zpracování náročné právní problematiky, která dosud nebyla v české právní literatuře dostatečně komplexně analyzována. Autor nejen precizně zpracovává aktuální právní úpravu, ale také nabízí komparativní pohled na zahraniční právní řády a poskytuje cenné návrhy de lege ferenda. Zvolené téma je náročné na teoretické uchopení i analýzu praktických aspektů.

Práce jednoznačně splňuje cíle stanovené v úvodu, mezi něž patří analýza právní úpravy odpovědnosti za právní vady, posouzení okamžiku vzniku odpovědnosti, detailní zpracování přístupů k právním vadám v kontextu úplatných smluv a rozbor negativních předpokladů odpovědnosti. Autor prokázal hluboké znalosti dané problematiky, schopnost kritického myšlení a dovednost formulovat návrhy na zlepšení právní úpravy.

Práce je nejen kvalitní po obsahové stránce, ale také velmi dobře strukturovaná, přičemž jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují. Autor efektivně pracuje se širokou škálou zdrojů, včetně české a zahraniční literatury, judikatury a právních předpisů.

Za zásadní části práce považuji kapitoly 6, 7 a 8.

Kapitola 6: Určení okamžiku vzniku odpovědnosti za právní vady

Tato kapitola představuje důležitou část práce, protože okamžik vzniku odpovědnosti za právní vady je klíčový pro posouzení nároků stran ve smluvních vztazích. Autor důkladně analyzuje současnou českou právní úpravu, která okamžik vzniku

odpovědnosti váže na přechod vlastnického práva, a rozebírá možné nejasnosti související s přechodem nebezpečí škody na věci.

Silnou stránkou kapitoly je podrobná komparace se zahraničními právními systémy, včetně německého BGB, rakouského ABGB, francouzského Code civil a mezinárodní úpravy CISG. Autor ukazuje, jak různé právní řády řeší okamžik vzniku odpovědnosti, a identifikuje výhody a nevýhody české úpravy.

Z právního hlediska je přínosná diskuse o vztahu mezi odpovědností za vady a přechodem nebezpečí škody na věci, kdy autor zdůrazňuje nutnost sjednocení pravidel pro větší právní jistotu smluvních stran. Kapitola obsahuje návrhy de lege ferenda, které reflektují zahraniční inspirace a mají potenciál zlepšit českou úpravu.

Kapitola 7: Analýza právních vad u úplatných smluv o translativním nebo konstitutivním převodu vlastnického práva

Tato kapitola je stěžejní, protože analyzuje praktické aspekty odpovědnosti za právní vady ve smluvních vztazích, zejména při převodu nemovitostí. Autor podrobně rozebírá různé druhy právních vad, včetně vad spočívajících v zatížení věci právem třetí osoby (např. věcná břemena, zástavní práva), neexistenci převáděného práva nebo vad vzniklých po uzavření smlouvy.

Autor prokázal výbornou znalost právní problematiky, když věnuje značnou pozornost judikatuře a její interpretaci. Diskuse o právních vadách u převodů nemovitostí je analyticky propracovaná, přičemž autor efektivně kombinuje teoretický výklad s praktickými příklady. Silnou stránkou je vlastní hodnocení současné úpravy, kterou autor kriticky analyzuje.

V kapitole autor navrhuje konkrétní opatření, jako je rozšíření ochrany kupujících v případech, kdy právní vada vznikne nezaviněně na straně prodávajícího. Tyto návrhy ukazují autorovu schopnost nahlížet na právní úpravu z pohledu praktické použitelnosti a přispět k ochraně práv slabších stran ve smluvních vztazích.

Kapitola 8: Negativní předpoklady odpovědnosti za právní vady

Poslední analyzovaná kapitola se zaměřuje na omezení odpovědnosti za právní vady, které jsou v českém právním řádu upraveny zejména formou výluk (§ 1917 a násl. ObčZ). Autor analyzuje situace, kdy odpovědnost nevzniká, jako jsou zjevné vady, ujištění zcizitele nebo vědomost kupujícího o vadě.

Přínosná je diskuse o výkladu § 1917 odst. 2, která autorovi umožňuje analyzovat problematiku listivého zastření vady a jeho vliv na vznik odpovědnosti. Kapitola obsahuje i historické exkurzy do zahraniční doktríny (zejména německé a rakouské právo), což poskytuje širší kontext a ukazuje na možné alternativní přístupy.

Autor kriticky hodnotí některé výjimky z odpovědnosti a navrhuje zpřísnění podmínek pro jejich uplatnění. Diskuse o možnosti modifikovat odpovědnost smluvními ujednáními ukazuje jeho schopnost postihnout dynamiku smluvních vztahů a potřebu ochrany smluvních stran. Návrhy de lege ferenda, jako je zpřísnění požadavků na důkazní břemeno v případech ujištění nebo listivého zastření vady, by mohly přispět k větší spravedlnosti a rovnováze ve smluvních vztazích.

Shrnutí hodnocení právní argumentace

Právní argumentace v kapitolách 6, 7 a 8 je velmi kvalitní, analyticky propracovaná a podložená širokou škálou relevantních zdrojů. Autor dokazuje schopnost nejen důkladně analyzovat právní úpravu, ale také formulovat vlastní závěry a navrhopvat konkrétní řešení. Tyto kapitoly významně přispívají k hodnotě celé práce a dokládají autorovu vysokou odbornou úroveň.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Autor disertační práce jednoznačně splnil cíle vymezené v úvodu. Práce systematicky analyzuje odpovědnost za právní vady, vymezuje okamžik vzniku odpovědnosti, detailně zpracovává otázky právních vad ve smluvních vztazích a věnuje se negativním předpokladům odpovědnosti. Cíle byly realizovány na vysoké odborné úrovni, což potvrzuje zejména rozsáhlá právní analýza, komparativní přístupy a návrhy de lege ferenda. Práce nejenže odpovídá vědeckým požadavkům, ale také přináší nové poznatky využitelné v praxi.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Disertační práce je výsledkem samostatné badatelské činnosti autora, což se projevuje v její originalitě, schopnosti formulovat vlastní závěry a návrzích na zlepšení právní úpravy. Autor důsledně cituje všechny použité zdroje, což minimalizuje riziko plagiátorství. Práce obsahuje řadu vlastních myšlenek a návrhů, přičemž použití odborných zdrojů je přiměřené a vždy řádně uvedené. Z pohledu originality lze hodnotit práci velmi kladně.
Logická stavba práce	Práce je logicky členěná a strukturovaná do osmi hlavních kapitol, které na sebe plynule navazují. Kapitoly postupují od obecného výkladu problematiky (historie, teorie) k detailní analýze současné právní úpravy a jejích nedostatků. Závěrečné části pak obsahují návrhy de lege ferenda. Logická provázanost jednotlivých částí umožňuje čtenáři snadno sledovat vývoj autorových úvah a jejich závěry. Práce tak vykazuje vysokou míru koherence a systematičnosti.

Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor pracuje s širokou škálou odborné literatury, včetně zahraničních zdrojů, jako jsou německé (BGB), rakouské (ABGB) či francouzské prameny (Code civil). Citace jsou přesné, důsledné a odpovídají akademickým standardům. Použití zahraniční literatury svědčí o autorově schopnosti pracovat s cizojazyčnými prameny a přenášet poznatky do českého právního kontextu. Rozsáhlý seznam zdrojů dokládá autorovu důkladnou rešerši a podporuje odbornou úroveň práce.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Analýza je provedena s mimořádnou hloubkou. Autor se věnuje nejen základním právním pojmům a jejich definicím, ale i širším souvislostem, jako je historický vývoj odpovědnosti za vady, aplikace současné právní úpravy v různých situacích a srovnání s právními systémy jiných států. Náročnost zvoleného tématu autor zvládl na výbornou, přičemž jeho návrhy de lege ferenda ukazují na schopnost praktického využití poznatků a kritického zhodnocení nedostatků stávající úpravy. Autor tak nejen prokazuje hluboké teoretické znalosti, ale je schopen na jejich základě i identifikovat slabé stránky české právní úpravy a navrhnout řešení.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Práce je po vizuální stránce na velmi vysoké úrovni. Text je přehledně členěn do odstavců a logických celků. Autor nepoužívá grafy nebo tabulky, což odpovídá povaze zvoleného tématu, které je primárně textově orientované. Obsah práce, poznámkový aparát i seznam zdrojů jsou zpracovány důsledně a přehledně.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je výborná. Text je srozumitelný, odborný, ale zároveň čitelný i pro širší akademickou veřejnost. Autor užívá přesnou terminologii a vyjadřuje se kultivovaně, což odpovídá charakteru disertační práce. Práce je psána gramaticky správně, stylistické zpracování přispívá k její celkové kvalitě a přehlednosti.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Připomínky:

K práci Mgr. Viktora Kolmačky „Odpovědnost za právní vady“ mám několik připomínek, především v oblasti doplňkových analýz, zdůvodnění některých závěrů nebo širšího zohlednění praktických dopadů. Tyto připomínky však neubírají na kvalitě práce a jsou míněny jako náměty pro případné další rozšíření nebo budoucí bádání.

1. Vyváženost historické a praktické části práce

Historická část, zejména kapitola o vývoji práva vadného plnění, je velmi detailní a zpracovává římské právo i historické evropské kodifikace. Přesto by se práce mohla více zaměřit na praktické aplikace a současné problémy v české právní praxi. Například větší zapojení konkrétních soudních sporů nebo rozhodnutí českých soudů by přispělo k lepší aplikovatelnosti závěrů na praktické problémy.

2. Rozšíření návrhů de lege ferenda

Autor v několika kapitolách přichází s návrhy na změnu právní úpravy, zejména v otázkách přechodu odpovědnosti za vady nebo vymezení právních vad ve smluvních vztazích. Tyto návrhy jsou zajímavé a přínosné, avšak místy by bylo užitečné je podpořit detailnějšími argumenty a příklady konkrétních situací, kde by dané změny mohly zlepšit stávající stav.

3. Zapojení evropských právních nástrojů

Přestože se autor věnuje srovnání české právní úpravy s jinými evropskými právními systémy, mohl by více zohlednit roli evropských právních nástrojů, jako je směrnice 1999/44/ES o prodeji spotřebního zboží nebo směrnice 2019/771. Tyto nástroje by mohly být podrobněji analyzovány s ohledem na jejich vliv na českou právní úpravu a harmonizaci odpovědnosti za vady.

4. Menší připomínky stylistického charakteru

Ačkoli jazyková úroveň práce je velmi vysoká, místy se objevují pasáže, které by mohly být zestručněny. Například detailní popis historického vývoje by mohl být v některých částech kompaktnější, což by umožnilo více prostoru věnovat praktickým otázkám.

Závěr

Připomínky k práci jsou spíše dílčího charakteru a neubírají na její odborné kvalitě. Lze je chápat jako návrhy na další rozšíření či konkretizaci některých částí pro budoucí výzkum nebo revizi práce. Přes uvedené náměty je třeba konstatovat, že práce jako celek splňuje požadavky kladené na disertační práce a představuje přínosné dílo jak pro právní teorii, tak praxi.

Otázky k obhajobě:

Může rozhodnutí podílových spoluvlastníků o správě společné nemovité věci, přijaté v rámci správy společné nemovitosti (např. rozhodnutí, že v nemovitosti bude bydlet zdarma jeden ze

spoluvlastníků), představovat právní vadu v případě prodeje spoluvlastnického podílu na této nemovitosti?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Doporučuji práci k obhajobě
--	------------------------------------

V Praze dne 18. 11. 2024

JUDr. Michael Zvára, Ph.D., LL.M.
vedoucí práce